

Tips bij gevoel van controleverlies op de speelplaats

Een positieve houding van de leerkrachten ten opzichte van de thuistaal doet wonderen voor [het welbevinden van de leerlingen](#). Toch kampen heel wat leerkrachten met een gevoel van controleverlies in hun klas én daarbuiten.¹

Maak afspraken

Op school kan je duidelijke afspraken maken rond sociale regels van taalverkeer, bijvoorbeeld als een groepje Turkse leerlingen in het Turks praat en iemand begrijpt het gesprek niet, dat je dan naar het Nederlands switcht. Inspiratie gezocht: [Geef me de vijf!](#)

” *In mijn klas is er een kindje Sara en als er een groepje Turkssprekende kinderen aan het spelen zijn in een hoekje en zij komt er bij, dan zegt ze spontaan: Hé jullie praten Turks, ik versta dat niet, dus wil ik nu graag de vriendjestaal. Nu is Victoria daar ook mee begonnen! Ik ga denk ik hierover in de kring met alle kleuters een gesprekje ga hebben. (leerkracht van de 2de kleuterklas)*

Voorzie variatie in de groepssamenstellingen

Laat leerlingen niet altijd zelf kiezen met wie ze samenwerken. Stel ook regelmatig zelf de groepen samen op basis van relevante criteria (interesse, vaardigheden, talenten, taal, niveau).

Geef leerlingen inspraak

Wat denken leerlingen zelf over taal en kliekjes op de speelplaats?

Een school zou tijdens de eerste maand van september een leerlingenreferendum kunnen organiseren over taal op de speelplaats, waarbij verschillende voorstellen mogen worden verdedigd en bepleit, en waarbij vervolgens een verkiezing wordt gehouden. Het zou de leerlingenparticipatie en de kennis van leerlingen aangaande de werking van een democratie aanzienlijk kunnen verhogen (van: www.duurzaamonderwijs.com).

” *Je moet tijdens de speeltijd je ook een beetje vrij voelen he. In de klas leer je de hele tijd Nederlands, Frans, en binnen een paar jaar leer je dan ook Duits. (leerling)*

¹ Afbeelding: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.production.truspertips>

Zorg voor een gevarieerd aanbod

Wil je meer interactie op de speelplaats tussen verschillende 'klikjes'? Voorzie dan voor leerlingen een ruim aanbod aan verschillende activiteiten waaruit ze een keuze kunnen maken. Het aanbieden van deze atelierwerking kan gerealiseerd worden door het inzetten van de talenten van de leerkrachten, maar ook door vrijwilligers (ouders, grootouders, de buurtwerking, studenten,...). Waak er echter over dat speeltijd geen verlengde leertijd wordt.

Wat met conflicten op de speelplaats?

” *Hoe moet ik als leerkracht tussenbeide komen wanneer leerlingen ruzie maken in een taal die ik niet begrijp? (leerkracht)*

Leerkrachten ervaren ook op de speelplaats een gevoel van controleverlies wanneer ze bijvoorbeeld bepaalde conflicten die zich in de thuistaal afspelen niet kunnen volgen. Bij elk conflict (in welke taal dan ook) zijn er enkele algemene regels m.b.t. conflicthantering.

- We stoppen met schreeuwen, verwijten of schelden.
- Indien dit niet kan, is er eerst een time-out nodig.
- We laten elkaar uitspreken.
- We luisteren naar de verhalen van de verschillende partijen.
- We zoeken naar oplossingen of maken concrete afspraken.
- We hanteren een gemeenschappelijke taal (Nederlands dus).

Vooraf de laatste regel is van belang bij conflicten die ontstaan in een andere taal dan het Nederlands. Het is logisch en absoluut normaal dat wanneer leerlingen zich in volle emotie uiten, dit doen in de taal die ze het meest machtig zijn, hun moedertaal dus. Leerkrachten die zich druk maken over iets of ergens emotioneel over zijn doen dit doorgaan ook niet in het algemeen Nederlands, maar wel in het Gents, West-Vlaams, tussentaal,...

” *Soms zijn kinderen boos, op iemand die over hem heeft gepraat, of iets lelijks heeft gezegd. Dan kan iets ne keer zeggen in je thuistaal ferm opluchten. Je kunt maken dat je je een beetje voelt van: 'Nu ben ik rustiger' en dan kan je de woorden ook beter in je thuistaal eruit smijten, dan kwets je niemand. Eigenlijk hebben de mensen met een andere thuistaal ook een kleine beetje voordeel, niet? (leerling)*